

200 jaar koninkrijk – basisschool

Thema:

Van oorlog naar samenwerking

Leeswijzer:

Tijdens de viering van het 200-jarig bestaan van ons koninkrijk (november 2013 – 2015) is er een lespakket voor basisscholen over dit thema. In dit lespakket wordt stilgestaan bij allerlei belangrijke gebeurtenissen uit deze 200 jaar. Bij elke gebeurtenis is een individuele opdracht gemaakt. De leerlingen moeten iets opzoeken, een tekst lezen of een filmpje kijken en daar vragen over beantwoorden. Deze opdracht kan individueel of in tweetallen worden gemaakt. Daarnaast is er bij elke gebeurtenis een groepsopdracht gemaakt. Dit is vaak een klassikale opdracht of een opdracht om in groepjes uit te voeren.

De gebeurtenissen zijn ingedeeld in vijf themalijnen. Dit is de themalijn 'Van oorlog naar samenwerking'. Er zijn 6 gebeurtenissen aan dit thema gekoppeld. Op de volgende pagina is een korte inleiding van dit thema te vinden. Daarna volgen alle individuele opdrachten en groepsopdrachten per gebeurtenissen. Zie onderstaande inhoudsopgave.

Inhoudsopgave:

	<i>Pagina</i>
Inleiding thema	
1. 1914: De Eerste Wereldoorlog woedt in Europa, maar Nederland is neutraal.	
a. Individuele opdracht	
b. Groepsopdracht	
2. 1940: Begin van de Tweede Wereldoorlog in Nederland	
a. Individuele opdracht	
b. Groepsopdracht	
3. 1945: Oprichting VN	
a. Individuele opdracht	
b. Groepsopdracht	
4. 1951: Oprichting EGKS, later EEG	
a. Individuele opdracht	
b. Groepsopdracht	
5. 2002: Invoering euro	
a. Individuele opdracht	
b. Groepsopdracht	

Inleiding thema

In de eerste helft van de Twintigste Eeuw raasden er twee grote oorlogen over Europa. Bij de Eerste Wereldoorlog bleef Nederland neutraal. Maar in de Tweede Wereldoorlog zou dit niet meer lukken. Na de Tweede Wereldoorlog ontstonden er verschillende samenwerkingsverbanden van landen. Dat leidde tot de oprichting van de Verenigde Naties. Nederland behoorde bij de zes landen die de Europese Unie hebben opgericht. Steeds meer landen sloten zich bij dit samenwerkingsproject aan en de euro werd een algemeen geaccepteerd betaalmiddel.

1914: De Eerste Wereldoorlog woedt in Europa, maar Nederland is neutraal.

Denk-opdracht:

Korte omschrijving werkvorm

In een tekst wordt uitgelegd wat de gevolgen van de Eerste Wereldoorlog waren voor het neutrale Nederland. Bij de tekst vinden de leerlingen een aantal verwerkingsvragen. Een aantal woorden in de tekst is dikgedrukt. De leerkracht kan ervoor kiezen om extra aandacht te besteden aan deze begrippen.

Leerdoel

De leerlingen weten dat Nederland een neutrale positie had in de Eerste Wereldoorlog. Ze beseffen dat deze neutrale positie deels een keuze was, maar ook te maken had met een toevallige samenloop van omstandigheden. Ze weten dat Nederland ondanks deze neutrale positie wel last had van de Eerste Wereldoorlog.

Duur

15-30 minuten.

Handleiding

1. U leest samen met de leerlingen de tekst, of laat de leerlingen de tekst zelf lezen.
2. De leerlingen maken zelfstandig de vragen.
3. Tenslotte kijkt u de opdracht individueel of klassikaal na.

Werkblad:

Nederland en de Eerste Wereldoorlog

In 1914 brak er in Europa een grote oorlog uit. Er waren zoveel landen bij deze oorlog betrokken dat het een **wereldoorlog** werd genoemd. Bijna alle landen om Nederland heen voerden oorlog. Ook in de kolonies van de Europese landen werd de oorlog gevoerd.

Nederland had samen met vijf andere landen een heel bijzondere positie. Ze waren **neutraal**: ze kozen geen partij in deze oorlog. Dat was nog niet zo makkelijk, want je ziet dat Nederland tussen de twee vechtende partijen inzat: de **Centralen** aan de ene kant en de **Geallieerden** aan de andere kant.

© Anne Frank Stichting

Vraag 1: Welke zes landen waren neutraal tijdens de Eerste Wereldoorlog?

1.
2.
3.
4.
5.
6.

Het was bijzonder dat Nederland neutraal bleef in deze wereldoorlog. Nederland is maar een klein landje en had makkelijk door de Centralen of de Geallieerden bezet kunnen worden. Toch gebeurde dat niet.

Toch bijna oorlog...

In 1917 ging het bijna mis. Twee Duitse onderzeeboten werden in de Nederlandse zee door de Nederlanders in beslag genomen. De Duitse marine was hier heel boos over en wilden de oorlog verklaren aan Nederland. Gelukkig verbood de Duitse keizer Wilhelm II dat. De keizer vond het erg belangrijk dat Nederland onpartijdig bleef.

Duitse keizer Wilhelm II

Vraag 2: Waarom waren de Nederlanders in 1917 blij met de Duitse Keizer Wilhelm II?

.....
.....

Oorlog is nooit leuk

Het klinkt natuurlijk heel mooi. Nederland was niet bij de oorlog betrokken. Toch merkten ook de Nederlanders veel van de oorlog.

Allereerst moesten veel mannen weer in het leger. Als de Centralen besloten om toch ons land binnen te vallen, moesten we goed getrainde militairen hebben. Ook was er weinig eten te koop. De mensen konden alleen nog eten **op de bon** kopen. Tenslotte zijn er best veel Nederlanders omgekomen door de Eerste Wereldoorlog. In de zee lagen mijnen en soms botsten daar ook Nederlandse vissersschepen op. En tussen Nederland en België hadden de Duitsers een lang stroomdraad aangelegd. Als je de draad aanraakte, was je meteen dood.

Vraag 3: Noem drie vervelende gevolgen van de Eerste Wereldoorlog voor Nederland:

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Antwoordmodel voor leerkracht:

Antwoorden

1. Spanje, Zwitserland, Noorwegen, Zweden, Denemarken en Nederland
2. De keizer van Duitsland, Wilhelm II, verbood de Duitse marine en de Duitse militairen om de oorlog te verklaren aan Nederland. Als hij dat toen niet had verboden, dan hadden we niet neutraal kunnen blijven.
3. Veel mannen moesten weer het leger in (1). Er was moeilijk handel te drijven en dat betekende dat er ook honger in Nederland kwam (2). Tenslotte vielen er ook slachtoffers in Nederland (3), bijvoorbeeld vissers op zee die een zeemijn raakten of door de stroomdraad bij de grens van België.

Begrippenlijst

Wereldoorlog

Neutraal

Centralen

Geallieerden

Op de bon

Achtergrondinformatie

Tot de *Centralen* behoorden: Duitsland, Oostenrijk-Hongarije, Turkije en Bulgarije (vanaf 14 oktober 1915). Tot de *Geallieerden* behoorden: Frankrijk, België, Italië, Portugal, Engeland (= het Britse Rijk), Roemenië, Servië, Griekenland, Rusland en ook de Verenigde Staten. Formeel behoorden de Verenigde Staten niet tot de Geallieerden omdat zij, om politieke redenen, nooit een overeenkomst hebben gesloten met de overige Geallieerden. Officieel noemde men de Verenigde Staten 'geassocieerd' met de Geallieerden. Daarnaast waren er elf *neutrale landen* tijdens de Eerste Wereldoorlog: Argentinië, Chili, Denemarken, Mexico, Nederland, Noorwegen, Spanje, Venezuela, Zweden en Zwitserland. In Afrika bleef alleen Ethiopië neutraal naast een viertal kleine Spaanse koloniën: Rio de Oro (Spaans Sahara), Rio Muni, Ifni en Spaans Marokko.

Doe-opdracht:

Korte omschrijving werkvorm

De klas wordt opgedeeld in groepjes van 3 of 4 leerlingen. De leerlingen krijgen vier kaartjes van Europa en vier jaartallen. Ze moeten eerst de verschillen tussen de kaartjes benoemen. Daarna moeten ze proberen om de juiste jaartallen aan de kaartjes te koppelen.

Leerdoel

De leerlingen weten dat Europa vooral na de Eerste Wereldoorlog haar huidige vorm heeft gekregen. De grote rijken van vroeger (Ottomaanse Rijk, Oostenrijk-Hongarije/Habsburgse Rijk) zijn verdwenen.

Duur

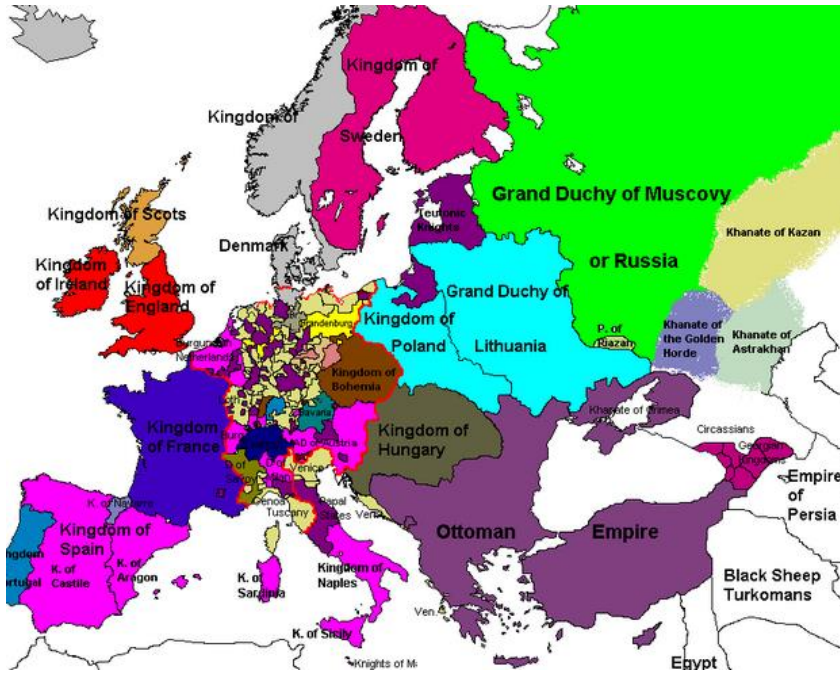
Ongeveer 20 minuten

Handleiding

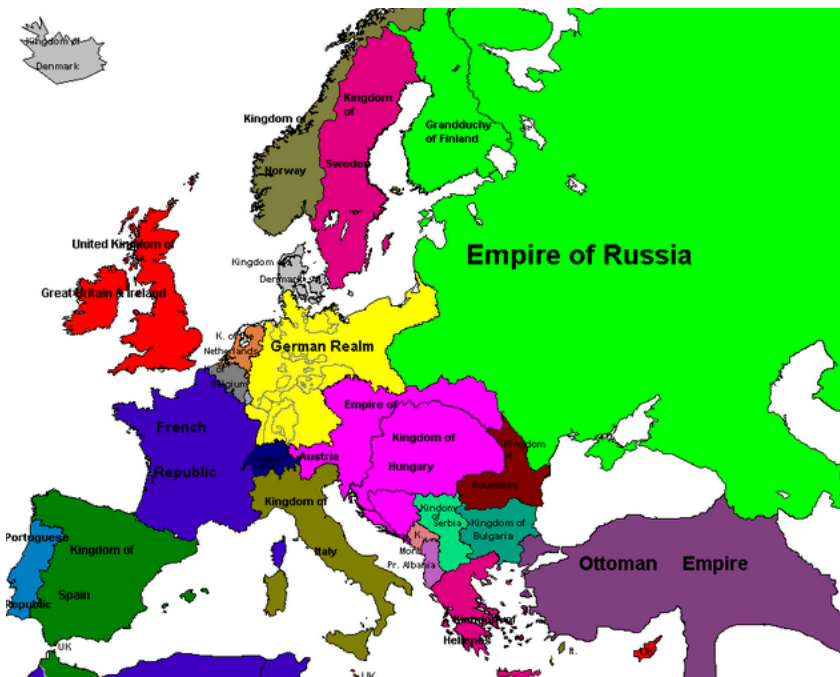
1. Deel de klas in groepjes van 3 of 4 leerlingen. Geef ieder groepje de opdracht om de vier kaartjes van Europa te bestuderen. Wat zijn de verschillen?
2. Laat de leerlingen de jaartallen koppelen aan de plaatjes. U loopt langs de verschillende groepjes en vraagt naar hun argumentatie. U kunt de leerlingen eventueel op weg helpen. Welk kaartje is het Europa van nu? Wijs de leerlingen erop dat in 1914 de Eerste Wereldoorlog begon en dat WOI in 1918 was afgelopen. De geallieerden hadden gewonnen. Zij bepaalden dan ook na de oorlog hoeveel grond Duitsland en Oostenrijk-Hongarije mochten houden (Verdrag van Versailles).
3. Inventariseer klassikaal de uitkomsten van de verschillende groepjes. Bespreek de goede volgorde.

Uitwerking

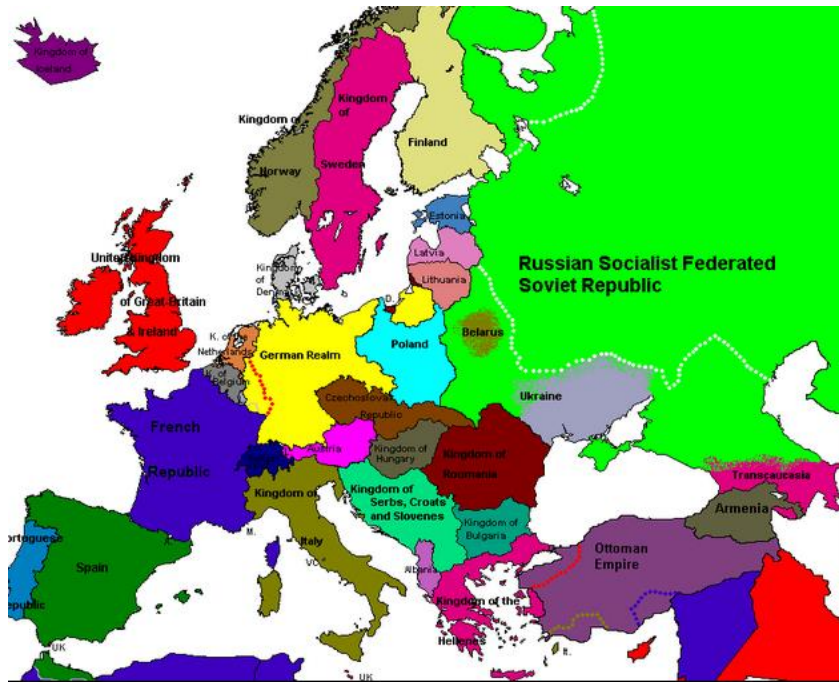
Voor de leerkracht: Print of kopieer de vier kaartjes en knip ze uit voor de leerlingen. Verwijder daarbij het jaartal. Knip ook de vier losse kaartjes met jaartallen uit. De leerlingen kunnen nu de kaartjes aan de jaartallen koppelen.

Kaart uit 1519

Kaart uit 1914

Kaart uit 1920

Kaart uit 2006

Jaartal: 1519	Jaartal: 1914
Jaartal: 1920	Jaartal: 2006

1940: Begin van de Tweede Wereldoorlog in Nederland

Denk-opdracht:

Korte omschrijving werkvorm

De leerlingen lezen een korte tekst over het begin van de Tweede Wereldoorlog. Over deze tekst beantwoorden ze drie vragen.

Leerdoel

De leerlingen leren hoe de Tweede Wereldoorlog is begonnen. Dat was al voor dat in 1940 Nederland werd aangevallen.

Duur

15 minuten

Handleiding

1. U kopieert de leestekst en de vragen voor de leerlingen.
2. U vraagt de leerlingen om de tekst te lezen en de vragen te beantwoorden.
3. Tenslotte bespreekt u de vragen klassikaal na.

Werkblad

Tweede Wereldoorlog

Volgens Hitler heeft het Duitse volk recht op een groter gebied, meer land. Het volk heeft 'Lebensraum' nodig. Vooral in Oost-Europa is genoeg land voor de Duitse bevolking. De Oost-Europese volken zijn volgens Hitler een minderwaardig volk. Polen en de Sovjet-Unie moeten land afstaan aan het Arische ras. Desnoods door een oorlog.

Hitler wil ook alle Duitssprekende mensen, die buiten Duitsland wonen, weer bij elkaar brengen in één groot Duits rijk. Oostenrijk wordt als eerste land bij Duitsland gevoegd. Groot-Brittannië en Frankrijk doen niets, Hitler kan zijn gang gaan.

Nu is Tsjecho-Slowakije aan de beurt. Een deel van Tsjecho-Slowakije grenst aan Duitsland. Daar, in Sudetenland, wonen veel Duitssprekende mensen. In de zomer van 1938 eist Hitler dat dit deel bij Duitsland gevoegd wordt. De regering van Tsjecho-Slowakije weigert dit.

Om een oorlog te voorkomen wordt in München een bijeenkomst gehouden. De politieke leiders van Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië en Duitsland zijn aanwezig. Tsjecho-Slowakije is niet uitgenodigd. Uiteindelijk krijgt Hitler zijn zin.

Om oorlog te voorkomen geven Frankrijk en Groot-Brittannië toe en wordt Sudetenland bij Duitsland gevoegd. Volgens Chamberlain, minister-president van Engeland, heeft Hitler beloofd dat dit zijn laatste eis is. Volgens hem zal het vrede blijven in Europa.

Toch vallen in maart 1939 Duitse troepen het andere deel van Tsjecho-Slowakije binnen. Nu heeft Duitsland het hele land in zijn bezit. Vooral Chamberlain voelt zich bedrogen. Door toe te geven aan de eisen van Hitler, hoopte hij een nieuwe oorlog te voorkomen. Maar nu is ook voor hem de maat vol. Als Hitler het ooit waagt om Polen aan te vallen, dan zullen Frankrijk en Groot-Brittannië ingrijpen.

Op 1 september 1939 valt Duitsland Polen aan. Frankrijk en Groot-Brittannië verklaren Duitsland direct de oorlog. De Tweede Wereldoorlog is begonnen.

Deze tekst is afkomstig van Eigenwijzer: www.schooltv.nl/eigenwijzer

Vraag 1:

Wat is volgens deze tekst een belangrijke reden geweest voor het ontstaan van de Tweede Wereldoorlog?

.....

Vraag 2:

Zet nu achter de volgende woorden de betekenis. Je mag een woordenboek gebruiken.

Lebensraum =

Arisch ras =

Minister-president =

Vraag 3:

Geef in onderstaand kaartje de volgende landen aan:

- a. Duitsland
- b. Tsjecho-Slowakije
- c. Polen
- d. Groot-Brittannië
- e. Frankrijk

Antwoordmodel

Vraag 1:

Hitler wilde meer macht en vond dat Duitsers meer recht hadden op land dan anderen.

Vraag 2:

- Lebensraum = Nederlandse vertaling is levensruimte. Dit is een term die de nazi's gebruikten om aan te geven dat het overbevolkte Duitsland meer grondgebied nodig had.
- Arische ras = Een woord waarmee in de Tweede Wereldoorlog het meest superieure menselijke ras werd bedoeld. De 'beste mensen' dus.
- Minister-president = De minister-president is in Nederland de voorzitter van alle andere ministers. Hij of zij is het hoofd van de regering.

Vraag 3:

Noot: Tsjecho-Slowakije is nu niet langer één land.

Doe-opdracht:

Korte omschrijving werkvorm

De leerlingen kijken eerst een aflevering van '13 om de oorlog' over de Tweede Wereldoorlog. Daarna doen ze een bingo. Leerlingen krijgen allemaal een unieke bingokaart. Op deze kaart staan negen vakjes met daarin antwoorden. De antwoorden horen bij vragen die op de volgende bladzijde staan.

Leerdoel

Het doel van deze bingo is het op een speelse manier testen van de opgedane kennis over de Tweede Wereldoorlog.

Duur

15 tot 30 minuten

Handleiding

1. U kunt met uw leerlingen ter voorbereiding op de bingo de eerste aflevering van "13 in de oorlog" bekijken: <http://13indeoorlog.ntr.nl/uitzending1.html> (duur: 20 minuten). Een deel van de bingovragen kunnen de leerlingen uit deze aflevering halen.
2. Geef de leerlingen een bingokaart. Leg uit dat alle bingokaarten verschillend zijn. Vertel de leerlingen dat je "bingo" moet roepen wanneer je een horizontale, verticale of diagonale lijn compleet hebt.
3. Stel een voor een de vragen die op de volgende pagina te vinden zijn.
4. Wanneer een leerling "bingo" roept, controleert u de antwoorden.
5. Vertel de leerlingen dat je nu "bingo" moet roepen als je een volle kaart hebt.
6. Ga verder met het stellen van de vragen. Wanneer een leerling "bingo" roept, controleert u de antwoorden.
7. Tenslotte kunt u alle vragen en antwoorden nogmaals oplezen en bespreken.

Materiaal

Er zijn 30 verschillende antwoordkaarten voor de bingo beschikbaar voor deze opdracht.

Bingovragen en antwoorden

1. Wie was de baas in Duitsland in de Tweede Oorlog? *Hitler*
2. De nazi's waren aan de macht. Wat was het logo van de nazi's? *Een hakenkruis*
3. De Duitsers hadden sterke wapens. Wat was het geheime wapen van de Nederlanders?
Water
4. Wanneer vielen de Duitsers Nederland binnen? *In 1940*
5. De eerste slachtoffers van de oorlog waren *dieren*
6. Waarmee werd Rotterdam aangevallen door de Duitsers? *Met bommenwerpers*
7. Veel Nederlandse jongens moesten het leger in. Zij moesten dus in *Dienst*
8. De Duitsers verboden de meeste politieke partijen en er waren ook geen verkiezingen meer. Nederland was opeens een *Dictatuur*
9. Hoe heet de politieke partij die als enige tijdens de Tweede Wereldoorlog mocht blijven bestaan? *NSB*
10. De koningin vond het beter om de Nederlanders vanuit Londen te steunen. Ze sprak de Nederlanders toe via Radio *Oranje*
11. Nederlanders bedachten een scheldnaam voor de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog. Wat was deze scheldnaam? *Moffen*
12. De Nederlandse kranten mochten niks slechts schrijven over de Duitsers. Er was geen persvrijheid meer, maar er was *Censuur*
13. Er waren Nederlanders die de Duitsers steunden, maar er waren ook mensen die tegen de Duitsers vochten. Deze mensen zaten in het *verzet*
14. In de oorlog werden veel Joden opgepakt en vermoord. Hoe heet het bekende Joodse meisje dat een dagboek bijhield in de oorlog? *Anne Frank*
15. Hoe lang heeft de Tweede Wereldoorlog geduurd voor Nederland? *Vijf jaar*

1945: Oprichting VN

Werkblad:

Korte omschrijving werkvorm

Een tekst over de VN is in verschillende stukken verdeeld. Deze stukken worden aan de leerlingen gegeven. De leerlingen moeten proberen om de tekst weer in de juiste volgorde te leggen. Dit is een opdracht die in twee- of drietallen gedaan kan worden. De leerkracht vraagt de duo's/drietallen daarna te vertellen waarover hun tekst ging. Op deze manier delen leerlingen de gelezen informatie met elkaar.

Tip: De leerkracht kan de leerlingen die snel klaar zijn, vragen om een titel voor hun tekst te bedenken.

Leerdoel

De leerlingen weten dat Nederland deelneemt aan de Verenigde Naties en kennen het belang van de VN. De leerlingen worden daarnaast vaardiger in tekstbegrip en het overbrengen van informatie.

Duur

30 minuten

Handleiding

1: U print voor ieder duo een tekst en knipt de tekst in acht zinnen los.

2: U legt kort iets uit over de opdracht. U vertelt dat Nederland één van de landen is die in de Verenigde Naties zit. Ieder duo krijgt straks 8 strookjes papier. Op ieder strookje staat een zin. Het is de bedoeling dat de zinnen zo aan elkaar worden geplakt dat er een logisch verhaal ontstaat. Ieder verhaal gaat over de Verenigde Naties.

3: Ieder duo (of drietal) ontvangt 8 strookjes. U geeft hen de opdracht dat ze in 5 tot 10 minuten de tekst weer aan elkaar geplakt moeten hebben. Mochten sommige leerlingen snel klaar zijn, dan kunt u hen vragen om een titel voor de tekst te bedenken.

4: Na tien minuten vraagt u ieder duo om te vertellen wat er in hun tekst staat. Op deze manier verwerken de leerlingen de informatie en delen ze de informatie.

Werkblad

Leestekst:

Oprichting Verenigde Naties

We vinden het misschien heel normaal om in vrede te leven, maar eigenlijk is dit heel bijzonder.

Veel kinderen leven in oorlogsgebieden.

De laatste keer dat er op Nederlands grondgebied gevochten werd, was in de Tweede Wereldoorlog.

Toen de ellende van de Tweede Wereldoorlog in 1945 achter de rug was, werden de Verenigde Naties opgericht. Ook Nederland was daarbij.

Het idee was dat we conflicten beter kunnen oplossen door te praten dan door te vechten.

Militairen

Ondanks de oprichting van de Verenigde Naties in 1945 zijn er toch nog oorlogen in de wereld geweest. De landen die in de VN zitten, willen conflicten graag oplossen met praten.

Maar als er ergens oorlog uitbreekt, dan kan het zijn dat het niet lukt om het met praten op te lossen. Een speciale organisatie van de VN kan dan besluiten om militairen te sturen om een einde te maken aan de oorlog.

Srebrenica

In 1992 brak er in (voormalig) Joegoslavië oorlog uit. Nu bestaat dat land niet meer, maar is het uit elkaar gevallen. De Nederlandse blauwhelmen gingen er voor de VN naartoe. Ze hadden de opdracht om de bevolking in de stad Srebrenica te beschermen. Omdat de Nederlandse militairen geen geweld mochten gebruiken, mislukte het plan om de bevolking te beschermen.

Hoewel het heel erg was dat de bevolking toen niet beschermd kon worden, vinden we het in Nederland toch nog steeds belangrijk om via de VN te zorgen voor vrede.

Milleniumdoelen

De Verenigde Naties zijn er niet alleen om militairen te sturen als er ergens oorlog uit dreigt te breken. De Verenigde Naties willen ook dat oorlog wordt voorkomen. Oorlog ontstaat vaak doordat er veel armoede of honger is. De landen van de VN bedachten dat de "milleniumdoelen". Dat zijn acht plannen om de wereld iets beter te maken. In 2015 moeten er veel minder mensen in armoede leven dan in 1990 en alle kinderen moeten dan naar de basisschool gaan.

Leesvragen bij de tekst:

1. Wanneer was er voor het laatst in Nederland oorlog?
2. In welk jaartal werd de Verenigde Naties opgericht?
3. Hoe wil de Verenigde Naties conflicten het liefst oplossen?
4. Zijn er na de oprichting van de Verenigde Naties nog oorlogen geweest?
5. Waar brak in 1992 oorlog uit?
6. Uit welk land kwamen de blauwhelmen om de bevolking van Sebrenica te beschermen?
7. Wat zijn twee oorzaken voor het ontstaan van oorlog?
8. Wat zijn de milleniumdoelen?

Antwoordmodel

1. Wanneer was er voor het laatst in Nederland oorlog?
Tussen 1940 en 1945, de Tweede Wereldoorlog
2. In welk jaartal werd de Verenigde Naties opgericht?
1945
3. Hoe wil de Verenigde Naties conflicten het liefst oplossen?
Door te praten in plaats van te vechten
4. Zijn er na de oprichting van de Verenigde Naties nog oorlogen geweest?
Ja.
5. Waar brak in 1992 oorlog uit?
Joegoslavië
6. Uit welk land kwamen de blauwhelmen om de bevolking van Sebrenica te beschermen?
Nederland
7. Wat zijn twee oorzaken voor het ontstaan van oorlog?
Armoede en honger
8. Wat zijn de milleniumdoelen?
Acht plannen om de wereld iets beter te maken

Doe-opdracht:

Korte omschrijving van de werkvorm

De leerlingen leren welke acht milleniumdoelen er zijn. Vervolgens gaan ze in acht groepjes elk een plan bedenken waarmee zij één van de milleniumdoelen een stapje dichterbij kunnen brengen. Op deze manier ontdekken de leerlingen op speelse wijze wat de milleniumdoelen zijn en denken ze zelf na over hoe ze de wereld kunnen verbeteren.'

Leerdoel

De leerlingen maken kennis met de milleniumdoelen en denken na over hoe zij zelf de wereld kunnen verbeteren.

Duur

30 minuten

Handleiding

1. U vertelt aan de klas dat er acht milleniumdoelen zijn. Dit zijn acht doelen van de Verenigde Naties om de wereld iets beter te maken. De Verenigde Naties proberen te voorkomen dat er oorlog is op de wereld. De gedachte is dat door te werken aan de acht doelen, de kans op oorlog minder groot wordt.
2. Dit zijn de acht doelen:

3. U deelt nu de klas op in acht groepjes. Elk groepje gaat voor één milleniumdoel een plan maken om het doel te bereiken. Dit plan werken ze uit op een groot vel papier. U kunt de groepjes elk een milleniumdoel toewijzen, maar het is ook een mogelijkheid om ze zelf te laten kiezen. Het ene doel is wat makkelijker om mee aan de slag te gaan dan het andere doel.
4. Nadat elk groepje een plan heeft uitgewerkt, laat u de groepjes om de beurt de plannen presenteren.

Opdracht: Aan de slag met de milleniumdoelen

De Verenigde Naties hebben acht doelen:

Bedenk voor één van deze doelen een plan om het doel te bereiken.

Werk dit plan uit op een groot vel papier.

Straks presenteren jullie het plan aan de klas.

1951: begin Europese samenwerking

Individuele opdracht

Korte omschrijving van de werkvorm

De leerlingen lezen een tekst over het ontstaan van de Europese Unie. Zowel de oprichting van de EGKS als de oprichting van de EEG komen aan bod. Na het lezen van de tekst vullen de leerlingen een tijdbalk in.

Leerdoel

Leerlingen leren op hoofdlijnen hoe de Europese Unie ontstaan is, met als start de oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal in 1951.

Duur

20 minuten

Handleiding

1. U deelt de leestekst en het werkblad uit aan de leerlingen.
2. Leg de leerlingen uit dat ze de tijdbalk op het werkblad in moeten vullen. De informatie die ze nodig hebben vinden ze in de leestekst.
3. Bespreek de tijdbalk klassikaal na.

Europese samenwerking

De Europese Unie is een samenwerking tussen 27 landen in Europa. Deze landen werken bijvoorbeeld samen aan een beter milieu en aan de opsporing van criminelen. Ook kun je makkelijk reizen of verhuizen tussen landen in de Europese Unie.

Maar hoe is deze samenwerking begonnen?

Na de Tweede Wereldoorlog hadden veel landen in Europa geen zin meer in oorlog. Door samenwerken konden de landen elkaar helpen. Het was bovendien goed voor de economie.

De leiders van zes landen, waaronder ook Nederland, wilden niet dat er nog een oorlog zou komen in Nederland. Ze bedachten in 1951 dat het handig was om samen te beslissen over kolen en staal. Dat had je namelijk nodig als je wapens wilde maken. Landen hadden elkaar dus nodig. Ook de vroegere vijanden Duitsland en Frankrijk hoorden bij de zes landen die gingen samenwerken.

 De oprichtende lidstaten: België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland.

Bron: http://europa.eu/about-eu/eu-history/1945-1959/index_nl.htm

De samenwerking in kolen en staal was succesvol. De zes landen wilden wel op meer gebieden dingen samen regelen. Het was nu nog lastig om spullen aan elkaar te verkopen. Je moest steeds je paspoort laten zien bij de grens. Ook had ieder land andere regels. In Rome kwamen in 1957 de zes landen weer bij elkaar om meer afspraken te maken over economische samenwerking. Nederlandse politici mochten niet meer zelf beslissen hoeveel geld er aan de grens moest worden betaald. Nederland moest hier nu met vijf andere landen over beslissen. Gelukkig maakte dit de handel wel veel makkelijker.

Samenwerken werkt!

Nederland en de andere vijf landen konden het goed met elkaar vinden. Ze dachten in Maastricht (1992) na over een gezamenlijke munt. Het was toch wel heel vervelend dat ze niet in alle landen met de Nederlandse gulden betaalden. Ook ging de politie van de verschillende landen meer samenwerken. Ze vonden “Europese Unie” wel een mooie naam voor de samenwerking. De EU was geboren!

In veel andere landen werden mensen enthousiast over de samenwerking tussen Nederland, België, Frankrijk, Duitsland, Italië en Luxemburg. Zij wilden ook graag meedoen. In 1995 bestond de Europese Unie al uit 15 landen.

Een nieuwe munt...

De droom van de leiders in Maastricht werd in 1992 werkelijkheid. Tien jaar later werd in veel landen van de Europese Unie een nieuwe munt ingevoerd. In 2002 werden meer dan 80 miljard nieuwe munten gemaakt. Ook kwamen er nieuwe bankbiljetten. De gulden werd verleden tijd.

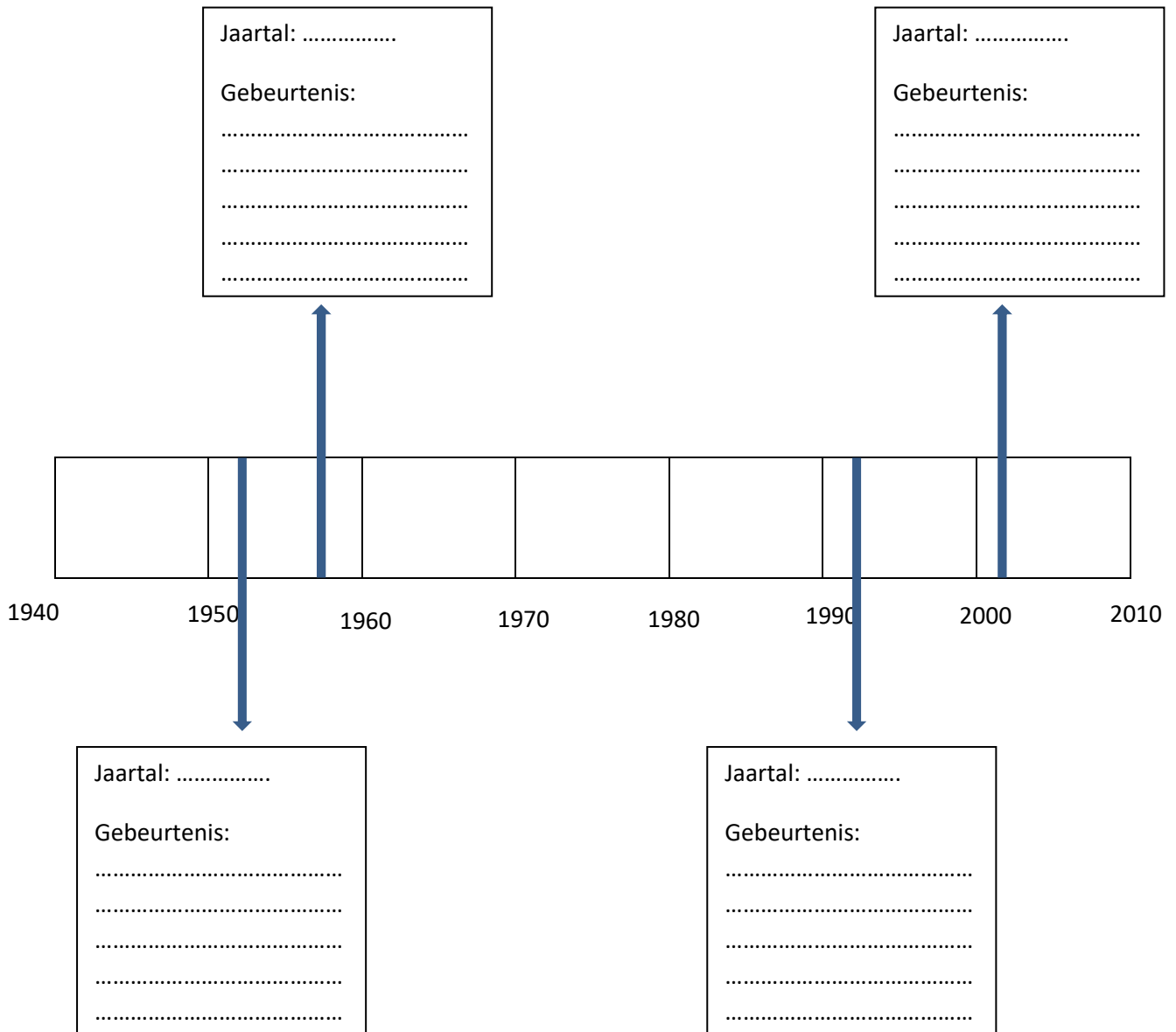
Werkt samenwerken altijd?

Het werd dus nog makkelijker om met elkaar te handelen. Je kon namelijk allemaal met de euro betalen. Maar... Als één land grote geldproblemen heeft, dan hebben de andere eurolanden dat ook. Tja, samenwerken is niet altijd fijn!

Opdracht

Hieronder zie je een lege tijdbalk. Kun jij de tijdbalk afmaken?

Tijdbalk:

1951: begin Europese samenwerking

Doe-opdracht

Korte omschrijving van de werkvorm

De leerlingen leren welke landen er nu allemaal bij de Europese Unie horen door in groepjes een memory te spelen. De leerlingen koppelen 27 lidstaten aan een bijbehorend kenmerk.

Leerdoel

De leerlingen leren welke 27 landen bij de Europese Unie horen. Ook leren ze over elk land enkele wetenswaardigheden.

Duur

20-30 minuten

Benodigheden

Voor iedere leerling een werkblad.

Voor ieder groepje een set memorykaartjes.

Handleiding

1. U doet samen met de klas het invulwerkblad. Hier krijgen ze de kennis die ze straks bij de memory nodig hebben.
2. U verdeelt de klas in vier of vijf groepjes. U legt uit dat de leerlingen een memory gaan spelen over de Europese Unie. Vertel dat ze zo leren welke landen bij de EU horen, maar dat het bovenal een leuk spel is.
3. Geef iedere groep een envelop met memorykaartjes. Ze moeten de kaartjes net als bij een gewone memory op de kop leggen.
4. U wijst in ieder groepje een leerling aan die mag beginnen. Op uw startsignaal mag hij beginnen met het omdraaien van twee kaartjes. Als iemand twee bijbehorende kaartjes heeft, dan neemt hij de twee kaartjes in en mag hij nog een keer. Anders is de beurt aan de volgende.

Antwoordmodel:

1. Italië, 2. Bulgarije, 3. Oostenrijk, 4. Slowakije, 5. Duitsland, 6. Estland, 7. Finland, 8. Zweden, 9. Spanje, 10. Malta, 11. Hongarije, 12. Tsjechië, 13. Denemarken, 14. Letland, 15. Litouwen, 16. België, 17. Luxemburg, 18. Portugal, 19. Nederland, 20. Griekenland, 21. Slovenië, 22. Cyprus, 23. Roemenië, 24. Frankrijk, 25. Polen, 26. Verenigd Koninkrijk, 27. Ierland

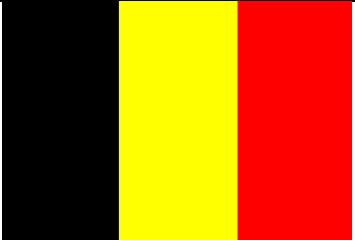

Werkblad: Welk land is dit?

Dit werkblad doen jullie samen met jullie leerkracht. Dit werkblad gaat door op de achterkant.

		Welk land is dit?
1	In dit land eten de mensen veel pasta en pizza's. Ze verkopen veel tomaten aan andere landen.	
2	De hoofdstad van dit land heet Sofia. Ze hebben hetzelfde alfabet als de Russen. Het land ligt aan de Zwarte zee.	
3	Koningin Beatrix gaat vaak op skivakantie in dit land. De <i>Wiener Schnitzel</i> komt hier vandaan.	
4	IJshockey is hier de populairste sport. Tot 1993 hoorde dit land bij Tsjechië.	
5	Deze lidstaat heeft de meeste inwoners. De Trabant, de Volkswagen, BMW en de Mercedes komen hiervandaan.	
6	In deze lidstaat is schommelen de nationale sport. Het land heeft ongeveer 1400 meren en er liggen heel veel kleine eilandjes omheen.	
7	Dit is de dunst bevolkte lidstaat. Telefoons van Nokia worden in dit land gemaakt.	
8	Dit is het land van Pippi Langkous, Ikea en de H&M. Er is hier veel bos, dus ze verkopen heel veel hout aan andere landen.	
9	Uit dit land komen veel bekende voetbalclubs zoals Real Madrid. Ook het kledingmerk Zara komt hier vandaan, net als veel sinaasappels.	
10	Dit land is een klein eiland in de Middellandse Zee. Het ligt ten zuiden van Italië. Er komen elk jaar meer dan een miljoen toeristen.	
11	In deze lidstaat ligt het Balatonmeer, dat is het grootste meer van Midden- en West-Europa. Ze eten er graag goulash.	
12	Het land van de Skoda en de Praagse Lente. Tot 1993 hoorde dit land bij Slowakije.	
13	De grootste speelgoedfabrikant van Europa (Lego) komt hiervandaan, net als het sprookje De kleine zeemeermin.	
14	Dit land is de middelste van de drie Baltische staten. Het land ligt tegen Rusland aan. De hoofdstad is Riga.	
15	Dit is de grootste van de drie Baltische staten. Het land grenst aan Wit-Rusland en Polen. De hoofdstad is Vilnius.	
16	In de hoofdstad van dit land vergaderen de Europese Commissie en het Europees Parlement. Ze spreken er Frans en Vlaams. Het land staat bekend om lekkere patat.	
17	Dit land is erg rijk. Veel mensen hebben er meer dan één auto. Het land zit net als Nederland in de Benelux.	
18	Er worden twee bijzondere soorten wijn gemaakt: port en madeira. Ook zijn voetballers Luís Figo en Cristiano Ronaldo hier geboren.	
19	Een typisch winterse maaltijd in dit land is snert. Het land ligt grotendeels onder de zeespiegel. Schaatsen is een populaire sport.	
20	Vroeger vereerden ze in dit land meerdere goden, zoals Zeus en Apollo. De Olympische Spelen komen hier vandaan.	
21	De hoofdstad van dit land is Ljubljana. Op de kaart lijkt dit land een beetje op een kip.	

22	In de zomer is het op dit eiland gloeiend heet. Bij het songfestival krijgt dit land bijna altijd 12 punten van Griekenland.	
23	In dit land leven nog beren en wolven. Ze spreken er een taal die lijkt op het Frans. Het grenst aan de Oekraïne en de Zwarte Zee.	
24	In dit land staat de Eiffeltoren. Het land is bekend om de wijn, de kaas en de stokbroden.	
25	De inwoners van dit land betalen niet met de euro, maar met de zloty. De polonaise komt uit dit land.	
26	Prins William en Prins Harry komen uit dit land. Je moet er aan de linkerkant van de weg rijden.	
27	Dit land ligt het meest in het westen van alle landen in de EU. Bono (van U2), Pierce Brosnan en Colin Farrell komen hiervandaan.	

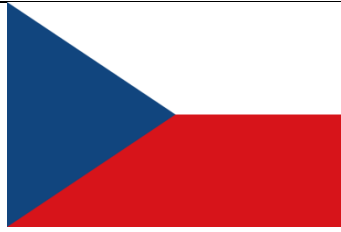
Memorykaartjes deel 1

 <p>België</p>	 <p>Finland</p>
 <p>Bulgarije</p>	 <p>Griekenland</p>
 <p>Cyprus</p>	 <p>Hongarije</p>
 <p>Denemarken</p>	 <p>Ierland</p>
 <p>Duitsland</p>	 <p>Italië</p>

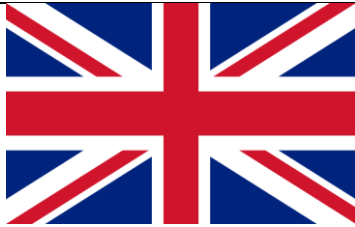
			
Estland		Letland	
			
Litouwen		Luxemburg	
			
Malta		Nederland	
			
Oostenrijk		Polen	
			
Portugal		Roemenië	
			
Slovenië		Slowakije	

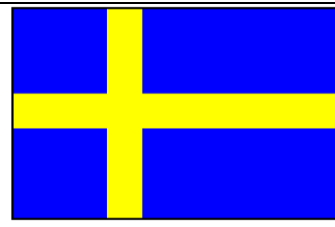
Spanje

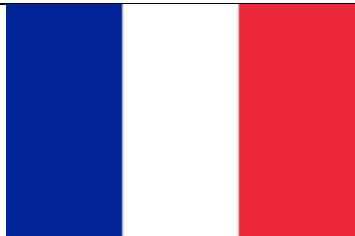
Tsjechië

Verenigd Koninkrijk

Zweden

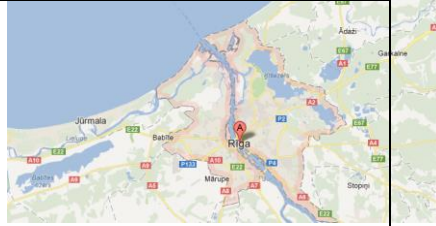
Frankrijk

Memorykaartjes deel 2

 <p>Hier worden veel Europese beslissingen gemaakt.</p>	 <p>De Nokia komt hier vandaan.</p>																																								
<table border="1" data-bbox="188 577 544 801"> <tbody> <tr> <td>а</td><td>б</td><td>в</td><td>г</td><td>д</td><td>е</td><td>з</td><td>дз</td> </tr> <tr> <td>и</td><td>й</td><td>к</td><td>л</td><td>м</td><td>н</td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>о</td><td>п</td><td>р</td><td>с</td><td>т</td><td>у</td><td>ф</td><td>х(дх)</td> </tr> <tr> <td>ц</td><td>ч</td><td>ш</td><td>щ</td><td>ъ</td><td>ы</td><td>ь</td><td></td> </tr> <tr> <td>э</td><td>ю</td><td>я</td><td>ё</td><td>ё</td><td>ё</td><td>ё</td><td>ё</td> </tr> </tbody> </table> <p>Dit land heeft het Russische alfabet.</p>	а	б	в	г	д	е	з	дз	и	й	к	л	м	н			о	п	р	с	т	у	ф	х(дх)	ц	ч	ш	щ	ъ	ы	ь		э	ю	я	ё	ё	ё	ё	ё	 <p>Hier begonnen ooit de Olympische Spelen.</p>
а	б	в	г	д	е	з	дз																																		
и	й	к	л	м	н																																				
о	п	р	с	т	у	ф	х(дх)																																		
ц	ч	ш	щ	ъ	ы	ь																																			
э	ю	я	ё	ё	ё	ё	ё																																		
 <p>Bij het songfestival krijgt dit land vaak 12 punten van Griekenland.</p>	 <p>Hier eten ze graag goulash.</p>																																								
 <p>Hier komt lego vandaan.</p>	 <p>Dit is het meest westelijke land van Europa.</p>																																								
 <p>De Volkswagen komt hier vandaan.</p>	 <p>Mensen eten hier veel pasta en pizza's.</p>																																								

Hier is schommelen de nationale sport.

Riga is de hoofdstad.

Dit is de grootste van de drie Baltische staten.

Dit land is erg rijk. Rijker dan Nederland.

Dit is een klein eiland in de Middellandse Zee.

Snert gaat er wel in na het schaatsen!

De Wiener Schnitzel komt hier vandaan.

Hier dansen ze de polonaise.

Hier wordt Portwijn gemaakt.

In dit land leven nog beren en wolven.

Op de kaart lijkt dit land een beetje op een kip.

IJshockey is hier de populairste sport.

Hier groeien de
sinaasappels goed.

Tot 1993 hoorde dit land bij
Slowakije.

Hier rijden de mensen
links.

Het land van Pippi
Langkous.

In dit land staat de
Eiffeltoren.

2002: Invoering euro

Individuele opdracht:

Korte omschrijving van de werkvorm

De leerlingen gaan rekenen bij deze opdracht. De gulden was niet hetzelfde waard als de euro. De leerlingen krijgen de wisselkoers en moeten voor een aantal producten de prijs berekenen in euro's en in guldens.

Leerdoel

De leerlingen leren dat Nederland voor 2002 guldens had in plaats van euro's en dat de gulden niet precies hetzelfde waard was. Bovendien doen ze rekenvaardigheid op.

Duur

15 minuten

Handleiding

1. Kopieer het werkblad voor uw leerlingen.
2. Vraag de leerlingen om de rekensommen te maken.
3. Vervolgens bespreekt u de antwoorden klassikaal of kijkt u de opdracht individueel na.

Antwoordmodel

1. Ijsje = 1,10 gulden
2. Kop koffie = 5,50 gulden
3. Emmer = 11,55 gulden
4. Bal = 3 euro
5. Boek = 6,50 euro
6. Tent = 8,25 euro

Werkblad: hoofdrekenen met de gulden en de euro

Vanaf 2002 betalen we in Nederland met de euro. Daarvoor betaalden we met guldens. Een gulden was niet precies evenveel waard als een euro:

 <p>2,20 gulden</p>	<p>=</p>	 <p>1 euro</p>
---	-----------------	---

Reken de volgende sommen uit:

	<p>1 ijsje kost 0,50 euro Hoeveel <u>gulden</u> kost een ijsje?</p> <p>.....</p>
	<p>1 kop koffie kost 2,50 euro Hoeveel <u>gulden</u> kost een kop koffie?</p> <p>.....</p>
	<p>1 emmer kost 5,25 euro Hoeveel <u>gulden</u> kost een emmer?</p> <p>.....</p>
	<p>1 bal kost 6,60 gulden Hoeveel <u>euro</u> kost een bal?</p> <p>.....</p>
	<p>1 boek kost 14,30 gulden Hoeveel <u>euro</u> kost een boek?</p> <p>.....</p>
	<p>1 tent kost 18,15 gulden Hoeveel <u>euro</u> kost een tent?</p> <p>.....</p>

Doe-opdracht:

Korte omschrijving van de werkvorm

De leerlingen leren in welke landen je allemaal met de euro kunt betalen. Dit doen ze door in groepjes de juiste landen bij de eerste letters te zoeken.

Leerdoel

De leerlingen leren in welke landen je allemaal met de euro kunt betalen.

Duur

15 minuten

Handleiding

1. U vertelt aan de leerlingen dat er in 17 landen met de euro betaald kan worden. De leerlingen moeten raden welke landen dit zijn.
2. U geeft de leerlingen in groepjes het ezelsbruggetje SMS FF BONDIGE CLIPS. Dit zijn de eerste letters van alle zeventien landen.
3. Elk groepje probeert de juiste landen bij de 17 letters te bedenken.
4. U neemt vervolgens de uitwerkingen in en kijkt ze na. Per goed antwoord scoren de groepjes één punt.
5. U maakt vervolgens (onder tromgeroffel) bekend welk groepje gewonnen heeft. Ook spreekt u de juiste antwoorden nog even door.

Antwoordmodel

SMS FF BONDIGE CLIPS

Op volgorde van de letters van het ezelsbruggetje zijn dit de landen van de eurozone: Slovenië, Malta, Slowakije, Frankrijk, Finland, België, Oostenrijk, Nederland, Duitsland, Ierland, Griekenland, Estland, Cyprus, Luxemburg, Italië, Portugal en Spanje.

Werkblad: In welke landen kun je met de euro betalen?

Vul het juiste land in:

S	
M	
S	
F	
F	
B	
O	
N	
D	
I	
G	
E	
C	
L	
I	
P	
S	